

Maatilatalouden kehittämisrahasto

Viite: Talousarvioasetus (254/2004) 66i §

MAA- JA METSÄTALOUSHALLITUKSEN KANNANOTTO MAATILATALOUDEN KEHITTÄMISRAHASTON VUODEN 2019 TILINPÄÄTÖKSESTÄ

Maa- ja metsätalousministeriön (ministeriö) tilinpäätöskannanotto perustuu ministeriön 2.4.2020 hyväksymään maatilatalouden kehittämisrahaston (Makera) vuoden 2019 tilinpäätökseen ja tilintarkastajan (Ryhmittymä BDO Audiator Oy/ BDO Oy) tilintarkastuskertomukseen. MMM esittää kannanottonaan viitekohdassa mainitun asetuksen perusteella Makeran vuoden 2019 tilinpäätökseen seuraavaa:

1. Arvio tuloksellisuuden kehityksestä ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta

a) Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tuki

Vuonna 2019 Makeran varoin edistettiin maa- ja metsätalousministeriön eri politiikkasektoreiden tavoitteita pääpainon ollessa edelleen maatalouden investointien tukemisessa. Vuonna 2019 tuli voimaan myös laki valtiontakauksista maatilojen maksuvalmiuslainoille, jolla pyrittiin auttamaan viime vuosien hankalien sääolojen ja pohjalla olevan heikon kannattavuuskehityksen vuoksi haastavassa tilanteessa olevia maatiloja. Rahaston varoilla tuetaan myös maaseudun ja maaseutuelinkeinojen tutkimusta.

b) Toiminnallinen tehokkuus

Rahasto hoiti hyvin säästöjen mukaiset tehtävänsä sekä toteutti ministeriön Makeran toiminnalle asettamia toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteita. Lisäksi rahasto toteutti omalta osaltaan maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle asettamia vaikuttavuustavoitteita. Ministeriö on vahvistanut 2.4.2020 rahaston tilinpäätöksen valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan käsittelyn jälkeen.

c) Tuotokset ja laadunhallinta

Maatalousyrittäjien taloudellisista haasteista huolimatta investointitukea maatalouden tuotannon tehokkuutta parantaviin ja sitä kautta osaltaan kannattavuutta ja kilpailukykyä lisääviin investointeihin on haettu vilkkaasti vuonna 2019. Maatalouden investointien rahoitus muodostuu EU-rahoituskaudella 2014-2020 kokonaisuudesta, jossa osa avustusvaroista osoitetaan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman rahoituskehiksestä (talousarviomomentti 30.10.40) ja kokonaan kansallisesti rahoitettava osuus maatilatalouden kehittämisrahastosta. Kansallisesti rahoitettavien investointiavustusten lisäksi Makeran varoin rahoitettiin myös peruskuivatukseen ja poro- ja luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaisia hankkeita. Lisäksi eräisiin porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain sekä kolttalain mukaisiin kohteisiin oli mahdollista myöntää valtionlainoja Makeran varoin. Makeran taloudellinen tilanne on heikentynyt nopeasti maatalouden kehittämisrahaston omien tulojen supistuttua.

Tilinpäätöksessä esitetään maatalouden investointi- ja aloitustukien sekä tutkimuksien toteutuneet kappalemäärät, tiedot valtionvastuu- ja valtiontakaustoiminnasta sekä takaisinperinnöistä. Investointituen osalta esitetään Makerasta rahoitettujen tukikohteiden ja rahoituksen määrä. Vuonna 2019 maatilojen investointiavustuksia myönnettiin Makerasta enemmän kuin vuonna 2018. Tämä johtui

pääosin lypsykarjatalouden investointiavustusten siirtymisestä osaksi vuotta Makerasta rahoitettaviksi kohteiksi. Makerasta rahoitettiin myös avustuksia esimerkiksi salaojitukseen, eläinten hyvinvointia ja tuotantohygieniaa parantaviin investointeihin, kuivaamoinvestointeihin sekä lammasta- ja vuohitalouden investointeihin. Kaikkiaan vuonna 2019 tehtiin 2058 myönteistä maatalouden investointiavustuspäätöstä, joilla myönnettiin avustusta yhteensä noin 142,6 miljoonaa euroa. Myönteisistä avustuspäätöksistä 1173 kappaletta koski Makerasta rahoitettavia kohteita, joihin myönnettiin avustusta yhteensä noin 54,3 miljoonaa euroa, kun vuotta aikaisemmin myönnettiin avustuksia yhteensä noin 40,6 miljoonaa euroa.

Makerasta myönnettiin valtioneuvoston takauksia noin 17,3 miljoonaa euroa myöntövaltuuden ollessa vuonna 2019 enintään 18 miljoonaa euroa. Valtion takaama lainamäärä nousi 57,6 miljoonaa euroon (51,3 milj. euroa vuonna 2018). Valtioneuvoston takauksista mahdollisesti aiheutuvat menot maksetaan Makeran varoista. Vuonna 2019 takauksista aiheutui 0,3 miljoonaa euroa tappioita. Tilikauden aikana tappiot ovat pienentyneet edelliseen tilikauteen verrattuna. Helmikuussa 2019 voimaan tullut laki valtioneuvoston takauksista maatalouden maksuvalmiuslainoille (232/2019) lisää Makeran vastuita. Takaustappioiden sekä vastuiden kasvu sekä koronatilanne huomioiden Makeran johtokunnan tulee seurata valtioneuvoston takauksista rahaston vastattavaksi jäävien menojen kehitystä.

d) Henkisten voimavarojen hallinta

Makeralla ei ole palkattua henkilökuntaa. Vuonna 2019 tehtäviä hoidettiin Ruokavirastossa, Valtionkonttorissa sekä maa- ja metsätalousministeriössä. Rahastoa koskevien tehtävien hoito on otettu huomioon Ruokaviraston henkilöstökehityksessä sekä toiminnassa. Vuonna 2019 Ruokavirastossa oli näihin tehtäviin käytetty tilinpäätöksen mukaan noin 1,3 henkilötyövuotta. Ministeriössä Makeraan liittyviä tehtäviä hoidetaan ruokaosastolla. Päätöksiä Makeran varoista tehtiin ministeriössä, Ruokavirastossa sekä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa.

2. Tuloksellisuusraportoinnin perusteiden asianmukaisuus ja kehittämistarpeet

Rahaston tilintarkastusmuistion mukaan hallintoa on hoidettu sitä koskevien lakien, säädösten ja ohjeiden mukaisesti. Lisäksi vuotta 2018 koskevan tilintarkastuksen yhteydessä annetut suositukset on pääosin riittävällä tavalla huomioitu.

Makeran tilinpäätöstarkastuksessa havaittiin, että tilusjärjestelyistä syntyneiden tuottojen kirjaamisessa oli tapahtunut virhe. Tilintarkastaja toteaa virheen kokonaismäärän jäävän alle olennaisuusrajan ja ettei virheen korjaaminen tilinpäätöskokonaisuus huomioiden ole välttämätöntä vaan se voidaan huomioida vuoden 2020 kirjanpidossa tuottoja vähentävänä eränä.

3. Ministeriön esitys rahaston toimenpiteiksi tuloksellisuuden parantamiseksi

Rahaston tulee jatkossa arvioida omaa toimintaansa suhteessa rahaston toimintaan tehtäviin linjauksiin yhteistyössä ministeriön kanssa.

Ministeriö kehottaa ottamaan huomioon tilintarkastajan esittämät suositukset, joiden mukaan tulee kiinnittää huomiota täsmäytysmenettelyihin sekä oikeellisuuden ja täydellisuuden varmentavien kontrollien kehittämiseen tilusjärjestelyiden osalta. Lisäksi tilinpäätöksen luettavuutta, yhtenäisyyttä käytösuunnitelmaan nähden sekä tilinpäätöksessä esitettävien tietojen yhdenmukaisuutta on kehitettävä. Rahaston tulee varmistaa tehtävien resursointi myös lomakausina.

4. Ministeriön omat toimenpiteet rahaston tuloksellisuuden parantamiseksi

Rahoituskauden 2021–2027 valmistelu on käynnissä. Kansallisen valmistelun ja yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksen painotusten suunnittelun yksi painopisteistä on maatalouden toimintaedellytysten varmistaminen. Lähtökohtana on, että maataloustuotannon toimintaedellytyksiin vaikutetaan osaltaan monipuolisella valikoimalla toimintaa kehittäviä ja tukevia toimenpiteitä. Valmistelua tehdään yhdessä sidosryhmien kanssa. Hallitus linjasi talousarvio- ja kehysneuvottelussa vuoden 2019 syksyllä, että tavoitteena on turvata mahdollisuudet maatalouden rakennetukien maksamiseen vuoden 2020 tasolla nykyisen rakennetukijärjestelmän soveltamisen ajan pääomittamalla maatilatalouden kehittämisrahastoa (Makera). Uuden rahastokauden tukijärjestelmäkokonaisuuden rahoituksesta päätetään erikseen.

Rahaston toimintaa suunniteltaessa otetaan huomioon Valtiontalouden tarkastusviraston kannanotto (17.9.2018), jonka mukaan Makeran tarkoituksenmukaisuutta maatalous- ja maaseutupolitiikan väliinä olisi hyödyllistä arvioida ennen EU:n seuraavaa, vuonna 2021 alkavaa rahoituskautta. Maa- ja metsätalousministeriö on tilannut Valtiontalouden tarkastusviraston suositusten perusteella arvion Makeran tulevaisuudesta. Luonnonvarakeskus tuottaa olemassa olevia tutkimuksia täydentävän selvityksen pohjaksi sille päätöksenteolle, jota nykyinen hallitusohjelma ja VTV tarkastuskertomuksensa Makeran suhteen edellyttävät. Tutkimus toteutetaan alkuvuodesta 2020. Tulokset raportoidaan 30.6.2020 Luonnonvarakeskuksen julkaisusarjassa.

Makeran tehtävät jakaantuvat säädösten perusteella maa- ja metsätalousministeriön, Ruokaviraston, Valtiokonttorin ja rahaston johtokunnan kesken. Rahaston hallinnon hajanaisuudesta johtuen ministeriö tulee kiinnittämään erityistä huomiota rahaston kokonaisuuden hallintaan sekä tietojen täydellisyden ja oikeellisuuden varmentamiseen liittyvien kontrollien tarpeeseen yhteistyössä Ruokaviraston kanssa.

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Apulaisosastopäällikkö

Taina Aaltonen

TIEDOKSI Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
MMM osastot ja toimialat
MMM/HAKE/ohjaus- ja talousyksikkö
MMM/RO/yksiköt